

Funktionsrätt Uppsala kommun

Kungsgatan 64

753 41 Uppsala

Mottagare

Vård- och omsorgsförvaltningen i Uppsala kommun

För kännedom

Omsorgsnämndens presidium

2023-08-09

Funktionsrätt Uppsala kommuns synpunkter på *Omsorgsnämndens riktlinje för föreningsbidrag (ONS-2023-00353)*

Funktionsrätt Uppsala kommun har fått Omsorgsnämndens riktlinje för föreningsbidrag som remiss och besvarar här med sina synpunkter. Funktionsrätt är ett samarbetsorgan för funktionsrätts-, handikapp- och patientföreningar och samarbetsorganets syfte är att representera alla dessa olika föreningar i sitt yttrande.

Funktionsrätt anser att Uppsala kommuns omsorgsnämnd ska **avslå detta förslag** till riktlinje för föreningsbidrag och i stället tar fram ett förslag, tillsammans med samarbetsorganet och funktionsrättsföreningarna, som i stämmer överens med vad föreningarna vill samt hur rörelsen fungerar i praktiken.

Vad en funktionsnedsättning är och vem som har en funktionsnedsättning

En enorm utmaning som funktionsrättsrörelsens kontinuerligt stöter på i kontakt med Uppsala kommun är att kommunen inte har någon enhetlig syn över vad man anser vara en "funktionsnedsättning". Vid samtal med olika nämnder eller förvaltningar uppdagas snabbt att tjänstepersoner och förtroendevalda, beroende på vilken nämnd, förvaltning eller verksamhet man tillhör, lägger in olika personer, diagnoser, sjukdomar och funktionsnedsättningar i begreppet. Historiskt har kommunstyrelsen beslutat att alla föreningar som tillhör en riksorganisation som får statsmedel som "handikapporganisation" ska få bidrag från omsorgsnämnden. Vid omsorgsnämndens revidering av sitt styrdokument för föreningsbidrag 2017 ändrade man till att bidrag endast skulle ges till de föreningar som arbetar med personer som "tillhör omsorgsnämndens målgrupp". I praktiken innebar detta att flertalet föreningar som tidigare erhållit bidrag från omsorgsnämnden, som är medlemmar i Funktionsrätt (både lokalt och nationellt) samt som själva anser sig jobba med personer som har en "funktionsnedsättning" inte längre omfattades av föreningsbidraget. En ytterligare variabel som försvårar funktionsrättsrörelsens möjlighet att förstå Uppsala kommuns funktionsrättspolitik är att flertalet föreningar som inte blir beviljade det bidrag

som omsorgsnämnden delar ut, som uttryckligen är till för funktionsrättsföreningar, fortsatt finns och har funnits representerade i kommunen funktionsrättsråd.

I remissen står det nu att "begreppet funktionsnedsättning är som synes brett. Även om samtliga dessa grupper ingår i omsorgsnämndens verksamhetsområde har omsorgsnämnden inte ansvar att för samtliga grupper stödja föreningsverksamhet. De aktörer som kan beviljas föreningsbidrag bör ha en verksamhet i huvudsak riktad till personer som har betydande svårigheter att aktivt delta i samhällslivet"¹. Här skriver man alltså att samtliga funktionsnedsättningar ingår i nämndens verksamhetsområde men att de inte behöver beviljas föreningsbidrag om deras verksamhet inte riktas "till personer som har betydande svårigheter att aktivt delta i samhällslivet". En fråga Uppsala kommun behöver ta ställning till är till hur man gör distinktionen mellan vem som har "betydande svårigheter att aktivt delta i samhällslivet" och vem som inte har det. Vilka är bedömningsgrunderna? Varför har man gjort bedömningen att till exempel en person med diabetes eller hjärt-lungsjukdom inte har "betydande svårighet att aktivt delta i samhällslivet"? Funktionsrätt anser att en så generaliserande bedömning utifrån en viss diagnos inte går att göra. Nämndens förvaltning använder sig av IBIC vid bedömning, just för att undvika generaliserande antaganden utifrån diagnos, kanske bör ett liknande tänk anammas här.

Grupper ställs mot varandra

Förutom problemen som uppstår med att arbiträrt bedöma vilken funktionsnedsättning, på gruppnivå, som ger störst svårigheter bidrar riktlinjen även till att människor ställs mot varandra genom den föreslagna prioriteringsordningen. Hur prioriteringsordningen ska implementeras i praktiken framgår inte i riktlinjen. Ska det göras genom medlemsregistret? I så fall är det ytterst få föreningar som har tydlighet i sina ansökningar. Föreningar kan ha en del av sin verksamhet riktad mot barn och en del mot barnens anhöriga. Vilken prioriteringsordning klassas man då in i? Det samma gäller psykisk och intellektuell kontra fysisk funktionsnedsättning. Få diagnoser, vilket oftast är vad föreningarna skapar sina målgrupper ifrån, drar raka linjer mellan typ av funktionsnedsättning. Flera sjukdomar och diagnoser leder till både psykiska och fysiska funktionsnedsättningar, samt även medicinska (se ICD). Att medicinska funktionsnedsättningar inte finns med i prioriteringslistan alls ger även det en oklarhet i hur de ska bedömas.

I problemet med att ställa grupper mot varandra ser Funktionsrätt även en farhåga i att riktlinjen sätter stort fokus på medlemskap. Mycket av den verksamhet som funktionsrättsföreningarna organiserar erbjuds till hela målgruppen och krav ställs inte alltid på medlemskap för deltagande. Detta eftersom personer med funktionsnedsättning generellt har betydligt sämre ekonomi än övrig befolkning. Om medlemskap skulle krävas för att delta i föreningsaktiviteter ser Funktionsrätt att antalet deltagare kommer minska markant då vissa personer kommer tvingas välja bort vissa föreningsaktiviteter då de inte har ekonomiska möjligheter att vara medlem i flera. Flera deltagare väljer även att inte bli registrerade som deltagare på aktiviteter av rädsla att Försäkringskassan ska bedöma deras arbetsmöjlighet som högre och därefter dra tillbaka deras sjukpenning eller aktivitetsersättning.

---

¹ Omsorgsnämndens riktlinje för föreningsbidrag, s. 3-4

Samverka med föreningarna som ska stödjas

Uppsala kommun har en skyldighet, både enligt *Program för full delaktighet* (mål om demokrati och inflytande) och enligt *Lokal överenskommelse* (kommunens åtagande nummer 4), att samverka med föreningarna då styrdokument som gäller målgruppen ska revideras. Funktionsrätt har under snart två års tid sträckt ut en hand och öppnat upp för detta samarbete i frågan men ändå läggs det nu fram ett förslag på nämndens bord som inte alls stämmer överens med föreningarnas önskan. Som tillägg på det upplever flera föreningar att omsorgsnämnden gjort ett försök att smyga förslaget förbi dem genom att genomföra en remissrunda under sommarens semester månader då föreningarna pausar sin verksamhet. Funktionsrätt har försökt sprida remissen så gott som möjligt inom rörelsen men flera föreningar har antagligen inte nåtts, vilket kan resultera i ett bristfälligt antal svar och en bild som inte representerar verkligheten.

Tyvärr leder riktlinjen till många frågor om hur den ska implementeras. Funktionsrätt har fått flera frågor från undrande medlemsföreningar. Kansli ingår inte i lokalhyresbidraget, hur definieras kansli? Hur ska föreningar som samverkar med varandra premieras och räknas samverkan med föreningar utanför funktionsrättsrörelsen? Många föreningar har medlemmar som inte är skrivna i Uppsala och många har medlemmar som bor i Uppsala men som är registrerade via sin gode man som inte bor i Uppsala, hur bedömer nämnden föreningar medlemsantal boende inom kommunen? Flera föreningar har anställd personal som inte kan sägas upp hur som helst enligt kollektivavtal, hur ska det säkras då bidrag godkänns på så kort period?

Funktionsrätt anser att Uppsala kommuns omsorgsnämnd ska **avslå detta förslag** till riktlinje för föreningsbidrag och i stället tar fram ett förslag, tillsammans med samarbetsorganet och funktionsrättsföreningarna, som stämmer överens med vad föreningarna vill samt hur rörelsen fungerar i praktiken.

Michael Jestin
Ombudsman, Funktionsrätt Uppsala kommun